

Vijf kinderen op reis - door J.J. Cremer

1^e druk in: Een reisgezelschap : novellen : in twee deelen. Haarlem : De erven Loosjes, 1858. vi p.

Hierna nooit meer gepubliceerd. Ook niet in de romantische werken.

Voorreden Proef 2 Te zetten met den gewonen letter der novellen niet cursief.

Handschrift in de Koninklijke bibliotheek

VIJF KINDEREN OP REIS.

Wij hebben de eer, waarde lezer, om u een Papa voor te stellen. ZEdl. heeft verscheidene kin deren, en velen er van, zijn geplaatst in allerlei trekkingen. Er zijn er, die in een zeer voorname omgeving zijn gekomen, en anderen hebben zich met nederiger staat vergenoegd; echter — en dit in 't voorbijgaan — die het zoo voornaam kregen, hebben den ouden heer het allerminst, „speciaal” zijn zorgen en kweeken beloond.

De kinderen hebben buiten's huis —voor 't grootste deel —veel hartelijkheid ondervonden; zelfs over zee heeft men ze wél willen ontvangen , ofschoon de ouders zeer goed weten, dat hun kroost in 't ge heel niet vrij van gebreken is.

De Mama der kinderen is eene Jufvrouw Vin II ding van haar zelve; dit alweêr in 't voorbijgaan. Vijf van de genoemde kinderen die achtereenvol gend in dezelfde dorpswoning, aan den stillen oever van de Vecht, het aanzijn ontvingen , waren, ofschoon zij in aanleg en ontwikkeling veel van elkander ver schilden , toch door een bepaalden karaktertrek naauwer aan elkander verbonden.

In zekere stad — de naam doet niets ter zake — woonde nu een vriend van de ouders. Reeds vroeger had deze vriend uit een bijzondere liefde voor al wat Geldersch heette, mede zijn invloed gebruikt om eenige telgen der ouders, die op Over-Betuwschen grond werden geboren, flink door de wereld te krijgen.

Bij latere gelegenheid leerde hij ook het boven genoemde vijftal kennen, en deed den gullen voor slag, om die kinderen ten zijnen koste in elkanders gezelschap, een reis te doen ondernemen, ten einde ze wat meer van 't eigen land en des verkiezende van hare bezittingen te doen zien; de een zou den ander in de hem bekende streken ten gids wezen of in die huisgezinnen waar hij met genoeg ontvangen was, een welkome plaats bereiden.

De ouders gaven volgaarne hunne toestemming; de kinderen konden er waarlijk niets op tegen heb ben en — in weerwil dat de flinke en gulhartige vriend, nog vóór dat de voorbereidselen tot de reize waren gemaakt, van de zijnen, en bovenal van haar die hem de liefste was, voor deze wereld moest scheiden; in weerwil van dat heengaan , hebben zijne Erven der heusche aanbieding gevolg gegeven , wer den de kofi'ers gepakt, en gaan de kinderen hun reisje beginnen.

De Erven van den ontslapene, schenen gaarne te zien, dat de vader aan zijn kroost nog een soort van geleidbrief mede op reis gaf; die brief volgt hier onder:

Ik heb mijn kinderen lief omdat ze mijn kin deren zijn; ik zend ze gerust met elkander op reis omdat ze niet slecht zijn genoemd en, noch elkander noch een ander kwaad zullen doen; zij bedoelen altemaal het goede; 't is zóó zeker, als dat de dag den nacht moet vervangen. Al zijn mijne kinderen niet slecht, ik weet maar al te goed dat ze hun gebreken hebben; ik heb er dikwijls met mijne vrouw over gesproken.

Onze Barend; N°. twee — volgens de orde waar in ze vóór mij staan , en niet naar den ouderdom, — — onze Barend zal door menigen notaris den rug worden toegedraaid; ik had hem op een bakkerij of bij een boer moeten doen.... 't Is wel moge lijk. Hij kan erg flauw zijn en onbeduidend! 't is wáár, doch — val hem niet te hard hij zal u,. van zijn vriend Alexander vertellen en u in diens dagboek doen lezen; misschien, misschien! vergeet gij uw grieve, en — kunt gij 't niet, maak hem ontvanger in plaats van notaris, hij zal óók content zijn.

No. drie, mijn Hans,... maar neen, het lust mij niet om verder de gebreken van mijn kroost aan 't licht te brengen. Ze gaan te zamen op reis en ik Wil ze liever aanbevelen:

Conducteurs! geeft ze goede plaatsen in uwe wagens! Gidsen! ze zijn 't koog klimmen niet ge woon, eischt niet te veel van hunne beenen, even wel kruipen, voorname Dames en Heeren! dat kunnen ze ook niet; ze spreken wanneer het pas geeft de ronde waarheid, maar, dit verzekeren wij u, ze worden nooit personeel, zij verachten geen fatsoenlijken stand ter wereld, alleen verachten zij hen — die hun stand tot oneer verstrekken , en dezulken zijn er in alle standen. Daarom waarde officieren , kruidenieren of komenij-mannen, douairières en grof-smeden, of van wie mijne kinderen ook onaangename verhalen mogten opdisschen, in dien gij met hen het kwade verfoeit, dan zullen zij een ander maal veel goeds van u vertellen, u doen eeren en liefhebben zooals de brave geëerd en geliefd moet worden.

Godsdienstleeraars en godsdienstige leeken! mijne kinderen werden door een eenvoudigen, echt Chris telijken dorpspredikant in de waarheid onderwezen; wandelen zij volgens uwe overtuiging nog geenzins in de volle waarheid, ze hebben toch een extra besten Gids op hun weg gekozen; een Gids die gezegd heeft: „Hebt God lief boven al en den naaste als uzelfen.” Ziet gij, dien weg willen ze op.

Indien mijn kroost iemand mogt hinderlijk we' zen, hij doe het gerust" den aftogt blazen; heeft iemand regtvaardige grieven tegen hen in te brengen; grieven die voortvloeijen uit mijn wijze van op voeding, hij meldde ze mij; — liefst franco p. p. —« met aanwijzing der verbeteringsmiddelen , want, ik heb nog kleintjes in huis en mijn liefste, is een vruchtbare vrouw.

Om geen overlast aan te doen, zullen de kinderen zich in twee clubjes scheiden. Twee der grootsten gaan vooruit, de drie anderen volgen hen. Noodig gerust het drietal ten uwent, de voorgangers zullen niet jaloers worden, terwijl gij ter eere van de eer sten, vrijelijk een feestmaal kunt aanrigten, zonder dat het eergevoel van het drietal in 't minste zal gekwest zijn.

In de logementen zijn ze altijd bijeen en — dat ze liever bijeen blijven, dat spreekt wel van zelf. Dag kinderen! goede reis! groet onze vrienden, en schrijft eens hoe het u gaat.

proel?

134 B17 / 31

(te retten mit dem
gewonnenen Lether der Modell
nicht ausreißt—

Vgt Kinderen op reis.

De kinderen hebben buiten thuis - voor 't grootste
deel - veel hartelykheid ondervonden; zelfs een
Lee heeft men te veel willy ontvangen, of hoe
de ouders zeer goed weten, dat hun kroost in 't
heel niet vrij van gebrek is.

Rijf van de genoemde kinderen die eelbaar-
 valgend ~~was~~ dezelfde ~~naam~~ doopvoering en
 den stillen oever van de Rijkte het ~~geestelike~~
 Xaansje ontvingen waren, ~~naam~~ ~~afstam~~
 Zij ~~zelfde~~ in aanleg en ontroekeling veel van een
 der vernielden ~~thans~~ een bepaald karakter
 naams aan eelbare verbonden.

In Leiden stad — de naam doet niet ten lede
 vriendschap ^{van} vriend van de Ouders. Reeds omgaf
 had den vriend met een bijzonder liefde van
 al wat gelddeest heeft, ^{met zijn inwendig gebouwen} ~~aan~~ degen die
 die op Over-Betsuweken grond warden gebouwd
~~door zijn inwendig~~ flink ~~aan~~ de inwendige kerk

Bij latere gelegenheid berde hij ook dat
bovenvermelde vyftal kennen en deed den
gullen voorflag om die kinderen ten zynen koste
in elkanders gezelschap, een reis te doen onder
hem, ten einde van Hatz meer van ~~te~~ eigen land
en des verkiendens van hard bevingen te doen
zien, de een zou den ander in de hem bekende
Strecken ten giedt meer ~~af~~ ⁱⁿ die kunsgrinnen
waar hij met geprezen antwerpen was. ~~x~~
~~x~~ Een welkome plaats bereiden.

De ouders gaven volgaarne hunne toestemming;
de kinderen konden er maarlyk niet op tegen hebben
en in weerwil dat de ~~gelden~~ ⁱⁿ en geulhartige vrom
nog vóór dat ~~de trefferreijgelen tot de reise waren~~
gemaakt ~~van de kinnen en boijende van voor die~~
hem de liefste was; voor den wereld maekte
scheiden; in weerwil van dat heengaan, heeft
men zynen aanbieding gevolg gegeven, ~~werden~~
de koffers gepakt en ~~gaven~~ ^{gaf} de groot kinderen
hun reisje bejinnen.

~~De kinderen~~ De Eouen van de ontelapen
schenen ~~gaggen~~ te zien dat de vader aan zyn kroon
nog een brief van aanbeveling mede op reis
 gaf; die brief volgt hier onder:

Ik heb myn kinderen lief omdat ze
mijn kinderen ~~zijn~~ ^{zijn}; ik zend u gerust met el
kander op reis omdat de niet slecht zijn en
noch elkan de noch ~~een~~ ^{een} ander kwaad zal
doen; zy ~~zullen~~ ^{beduyden} altemaal het goede dat u
zoo leken als dat de dag op den nacht zal
volgen.
Ik vin myn kinderen niet slecht, ik moet

2
maar al te goed dat ze hun gebreken hebben.
ik heb er dikwijls met mijn vrouw over ge-
sproken.

Onze Barand; No² twee - volgens de orde waar-
in ze voor mij staan en niet naar den oudvader.
Onze Barand zal door mijn notaris den rug
worden toegedraaid; ik had hem op een bak-
kerij of bij de telegrafic maats doen & zo wel
mogelijk. Hij kan erg flauw zijn en onbedui-
dend!! 't is waar; doch - val hem niet te hard
op. Hij zal te van zijn vriend Alexander vertellen
dat ik in diens dagboek doen leen; misphien,
misphien! vergeet je niet vriend, en - kunt je
't niet maak hem ontvanger in plaats van
notaris, hij zal ook content zijn.

No² drie, mijn Hans, - - - maar neem het lust
mij niet om verder de gebreken van mijn hof
aan te licht te brengen. Ze gaan te samen op
reis en ik wil ze liever aanschouwen.

Conducteurs! geeft ze goede plaatsen in een-
wagens! Goden! ze zijn te hoog klimmen niet
gemoen, eischt niet te veel van hunne been-
evenwel Kruiper, voornamen Dames en Meisjes,
dat kunnen ze ook niet; ze spreken, wanneer
het pas geeft de ronde waarheid, maar, dit
verrekenen wij ze, ze worden nooit personeel.
Zij verachten geen patrietlyke stand ter wereld
alleen verachten zij hen die hun stand tot on-
-ter verstreken en - derulken zijn er in alle
standen. Daarom waarde Officiers, Krijs-
deniers of Komant-mannen, Baronesen en
Grafsmaden of van wie mijn kinderen ook

onaangename verhalen magten opdrijven, indien
gij met hen het kwade Perspectief dan eeren zij
te en hebben te lief zooals de brave geest
en geliefde moede worden.

Godsdienstleeraars en godsdienstige leken. mine
kinderen ^{worden} door een eenvoudigen, echt Christelijken
doopspredikant in de waarheid onderricht; ~~hij of~~
~~dan~~ ~~zult~~ ~~gij~~ ~~mogelijk~~ wandelen zij volgens uwe over-
tuiging nog geene in de volle waarheid te hebben
toch een extra bestu gied op hun weg gekoren
een gied die geroep heeft: "Hebt God lief boven
al en den naasten als uzelf". Ziet gij, dien
weg willen te op.

Indien mijn ~~ten dage~~ ^{ten dage} ~~aan~~ ^{ten} ~~veroorde~~ ^{veroorde} iemand magte hinderlijk wezen
hij doe het gerust den aftogt blaven; heeft ie-
mand rechtvaardige grieven tegen hen in betrenge-
grienen die voortsluizen uit mijn wijze van opvoe-
ding hij melde te mij - heeft franco p.p. - met
aanwijzing der verbeteringsmiddelen, want, ik heb
nog kleintje in huis en mijn liefste is een vroede
leere vrouw.

Om geen overlast aan te doen zullen de kinderen
Ziet in twee ^{clubjes} ~~clubjes~~ schanden. Eene de grootste
gaan vooruit, de drie anderen ~~volgen hen~~ ^{volgen hen} ~~volgen~~
vrijdij gerust het drietal ten uvent de voor-
gang en zullen niet jaloeers ^{worden} ~~worden~~ ^{ter eer van} ~~ter eer van~~ ^{en} ~~en~~ ^{als eerste} ~~als eerste~~
~~te~~ kunt ze vrijelijk een feestmaal ^{aanrichten} ~~aanrichten~~
Zonder het eergewone van het drietal ^{in 4 minuten} ~~in 4 minuten~~ ^{dat ze} ~~dat ze
kruist zijn.~~

~~En de~~ ^{lozementen} ~~lozementen~~ ^{zijn} ~~zijn~~ ^{te} ~~te ^{altijd} ~~altijd~~ ^{bijeen} ~~bijeen~~ ^{en} ~~en ^{dat} ~~dat
te ^{liever} ~~liever~~ ^{bijeen} ~~bijeen~~ ^{blijven} ~~blijven~~ ^{dat} ~~dat ^{spreekt} ~~spreekt~~ ^{met} ~~met ^{om} ~~om ^{zelf} ~~zelf
Dag kinderen! goede reis! groet ^{op} ~~op~~ ^{vrienden} ~~vrienden
en schrijft eens hoe het u gaat. —~~~~~~~~~~~~~~~~